

Yttranden gällande PM:

Åtgärder för att underlätta brådskande ändringar av tillståndsprövade miljöfarliga verksamheter i samband med covid-19

Dnr: M2020/00750/Me

Sammanfattning

Branschorganisationen Matfiskodlarna föreslår att den tillfälliga ändringen av tillståndspliktig verksamhet för fiskodling eller övervintring av fisk ska gälla till och med utgången av april 2021. Vidare föreslås att den tillfälliga ändringen, om det föreligger rimliga skäl, efter prövning av den specifika verksamheten kan förlängas till 30 juni 2021.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft så snart möjligt.

Med de föreslagna ändringarna ställer sig Matfiskodlarna positiva till promemorian.

2.1 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Föreslagen lydelse:

1 kap. 4 c § Trots 4 § krävs inte tillstånd om en ändring av en verksamhet enligt 3 kap. 1 § behövs och 1. behovet är brådskande till följd av att förutsättningarna för att driva verksamheten har förändrats på grund av spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19, och 2. ändringen i sig inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 26 § miljöbalken. 7 Tillstånd för sådana ändringar krävs inte trots att ändringen strider mot tillståndets omfattning eller tidigare meddelade villkor. Ändringen ska avse en tidsbegränsad period, längst till och med den 31 december 2020. I 5 kap. 4 § miljöbalken finns det bestämmelser om att en myndighet eller kommun i vissa fall inte får tillåta att en verksamhet som kan påverka vattenmiljön ändras.

Matfiskodlarnas förslag:

Meningen i föreslagen lydelse: *Ändringen ska avse en tidsbegränsad period, längst till och med den 31 december 2020.*

Ersätts med:

Ändringen ska avse en tidsbegränsad period, längst till och med den 30 april 2021. Om det finns synnerliga skäl får perioden förlängas, till och med den 30 juni 2021

7.2 Ändringen ska vara tidsbegränsad

Förslag: *En ändring av en tillståndspliktig verksamhet för fiskodling eller övervintring av fisk i samband med spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 ska avse en tidsbegränsad period, längst till och med utgången av december 2020.*

I skälen för förslaget anges att: *Tillsynsmyndigheten ska i varje enskilt fall bedöma för hur lång tid en ändring bör medges. En ändring får medges längst t.o.m. den 31 december 2020.*

Matfiskodlarna förslag: Ändringen av tillståndspliktig verksamhet för fiskodling eller övervintring av fisk ska gälla till och med utgången av april 2021. Om det finns synnerliga skäl får perioden förlängas, till och med den 30 juni 2021.

Matfiskodlarnas skäl för förslaget: Under vintern går kallblodiga fiskar ner i ”viloläge” där metabolismen, dvs ämnesomsättningen och syreförbrukningen, minskar kraftigt. Under denna period åter i princip inte heller fisken eftersom energiförbrukningen är låg och kroppens processer dessutom går mycket långsamt. Ingen eller försumbart lite utfodring för tillväxt sker därmed under denna period, utan utfodring sker i huvudsak för att underhålla fiskarnas tarmsystem. Utfodringen för tillväxt är temperaturberoende och påbörjas generellt vid ca 4 grader, vilket för merparten av den producerade volymen (ca 75%) inträffar efter första maj. Under perioden från omkring 1 dec till 30 april sker därmed inga eller mycket små utsläpp av näringsämnen och partiklar. Att förlänga den tillståndsgivna perioden till 30 april 2021 ger därmed i princip ingen ökad miljöpåverkan. Däremot ger dessa fyra månader en förlängd möjlighet för odlarna att hitta avsättning för den odlade fisken.

8.4 Myndighetens hantering och beslut med anledning av en anmälan

Förslag: sista stycket. *För verksamheter som avser fiskodling ska myndigheten ta ställning till om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och därmed behöver tillståndsprövas.*

Matfiskodlarna ser en risk med att bedömningen av huruvida ändringen medför en betydande miljöpåverkan kan bli godtycklig. Tolkningsutrymmet som formuleringen innebär kan medför att myndigheter som tidigare motsatt sig verksamhetsutövarens tillstånd och exempelvis överklagat beslut kan komma att utnyttja sista stycket i förslaget och därmed hävda att en ändring kan medföra en betydande miljöpåverkan varvid den akuta ändringen måste tillståndsprövas. Tillståndsprövarna tar normalt flera år och kommer stå i motsats till avsikten med de förslag som finns i denna PM vilka är att underlätta för fiskodlare att tillfälligt kunna hålla mer fisk än vad befintliga miljötillstånd ger utrymme till.

Mot bakgrund av detta föreslår vi ett förtydligande med följande lydelse.

Myndigheten ska beakta att ändringen är tillfällig. Med en betydande miljöpåverkan avses att den anmälda verksamheten medför en försämrad statusklassificering i vattenförekomsten eller att någon av de relevanta ingående parametrarna får en försämrad klassificering eller att ändringen av andra synnerliga skäl kan anses medföra en betydande miljöpåverkan.

10.5 Konsekvenser för miljön och människors hälsa

Matfiskodlarna anser att stora delar av texten i detta stycke är missvisande, utelämnar betydelsefulla fakta och övrig information samt innehåller information om miljöproblem i områden som inte kommer att påverkas av det aktuella förslaget och därmed är irrelevant i detta sammanhang.

Texten i stycket som inleds med; *Fiskodlingar i öppna kassar...* och till den mening som börjar med *När en tillståndsmyndighet ska hantera en anmälan....*

Föreslås ändras till: Fiskodlingar i öppna kassar kan, men behöver inte nödvändigtvis medföra en negativ miljöpåverkan i det direkta närområdet, i vattenförekomsten som helhet samt i närliggande vattenförekomster. Från fiskodlingar frisätts föroreningar, dvs. foderrester, fekalier och lösta närsalter (t.ex. fosfor och kväve) orenat till vattenrecipienten. Utsläppen av näringsämnen kan bidra till övergödning beroende på var fiskodlingen är belägen och övriga förhållanden i berörda vattenförekomster. I vissa vattenförekomster, exempelvis näringsfattiga regleringsmagasin för vattenkraft, kan näringstillskottet medföra en positiv effekt för ekosystemet och bidra till att näringshalten i vattnet åter närmar sig de ursprungliga halterna. Emellertid kan till viss del havsmiljön påverkas genom transport av näringsämnen via kustmynnande vattendrag. Övergödning är ett av de svåraste havsmiljöproblemen i främst Nordsjön och Östersjön och är en av de tyngst vägande orsakerna till att Sverige inte uppnår god miljöstatus enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön. De storskaliga fiskodlingarna i Sverige ligger däremot placerade i avrinningsområden som mynnar i Bottenviken och Bottenhavet vilka inte är lika näringsbelastade havsområden. Åtgärder för att minska näringsbelastningen och dess effekter är viktiga eftersom övergödning har en stor negativ påverkan på biologisk mångfald, hotade arter samt livsmiljöerna och ekosystemen i stort.

10.6 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU

I senare delen av stycket anförs att:

Sverige har i nuläget problem med att uppnå god miljöstatus för kustvatten och havsområden, och förslaget avseende fiskodling kan ytterligare öka behoven av åtgärder för att nå gränsvärden och krav enligt direktiven.

Matfiskodlarna vill kommentera texten

Sverige är ett stort land med stora variationer bl.a. gällande miljöstatus och det finns därför anledning att förtydliga att i synnerhet de västra delarna av inlandet kan ha motsatta problem. Nästan uteslutande råder näringsbrist i de reglerade kraftverksmagasin där den absoluta merparten av matfiskodlingen sker. Dessa vatten benämns som oligotrofa och är kraftigt modifierade som en konsekvens av vattenkraftsutbyggnaden. Det finns en mängd rapporter som genom åren har belyst detta problem och även poängterat att det kan finnas anledning att se över hur vattenförekomstens miljöstatus kan återställas, bl.a. genom ett ökat näringstillskott. Fiskodling i öppna kassar utgör inte ett hinder utan kan tvärtom innebära en möjlighet att uppnå en bättre miljöstatus.

För branschorganisationen Matfiskodlarna Sverige AB

VD Daniel Wikberg

070-641 80 60

daniel@matfiskodlarna.se